

Penaoz e teuas eur Breizad da veza Roue Bro-Zaoz

Eur wech e oa eur roue a Vro-Zaoz hag e-noa prometet e verh d'an hini a zegasfe dezañ eur vag gouest da vond war zouar ha war vor. Embannet 'oe ar helou gand e gannaded dre ar bed. Dond a reas beteg diskouarn eur Breizad yaouank o chom en eun ti-soul tre 'kichenn eur hoad braz. Hag ar paotr oh huanadi. Ne oa ket evitañ merh ar roue.

Eun abardaez ema o tebri e zoubenn war e drezuzou p'en em gav dirazañ eur glaskerez-vara goz. Ar paotr yaouank a ro dezi e skudellad, o veza n'e-neus tra all ebed. An hini goz a houlenn digantañ petra 'rafe plijadur dezañ evid e hopr.

- « Kavoud eur vag a valefe war an douar hag a skarzfe war vor. A-walh din da zimezi gand merh roue Bro-Zaoz. »

- « Kerzit warhoaz d'ar hoad gand ho pouhal », eme an hini goz, « hag e vo gwelet. »

Antronoz, setu eñ er hoad. Lemma 'ra e vouhal ha staga gand eur wezenn dero. D'e daol kenta e respont eun niver a daoliou all. Gweled a ra en-dro gwazed all o tiskara, oh heskenna, o kalveza, o keita ar hoad d'ober eur vag, outi ar vrava 'zo bet gwelet biskoaz. Ema an hini goz war an dachenn.

Echu al labour, hi a ra d'an oll dud pignad war vourz, a gas daou viz d'he genou, a zistag eun taol c'hwitell, ha setu ar vag gand an ekipaj o loha etrezeg ar mor dre ar berra. Kabiten eo Yann war an dud hag an traou.

E-pad ma oant o navidual dre an heñchou, e oe kejet gand eun den da vad o naska e zivesker gand eur gordenn.

- « Petra 'rit aze ? », a houlenn Yann digantañ.

- « Me 'rank staga ma divesker gand aon da vond re vuan », a respont egile, « a-hend-all e varvfen gand an naon. Pa redan war-lerh eur had, ez an dreist dezi e-giz al luhed, ken ne welan ket al liou anezi. Eun dra spontuz evidon. »

- « Deuit ganeom, ma faotr », eme Yann. « Me 'roio tro deoh da redeg kement ha ma karoh. »

Eun tammig pelloh, int a welas eur chaseour war ribl an hent, eur vatalm gantañ. E oa o voucha e zaoulagad gand e houriz gloan.

- « Petra 'rit aze ? », a houlenn Yann digantañ.

- « Me 'rank moucha ma daoulagad abalamour e tennan re vad », a respont egile. « Pa daolan bleo pe blu d'an traoñ, ne jom netra ganin diouto, nemed yod. Eun dra spontuz evidon. »

- « Deuit ganeom, ma faotr », eme Yann. « Me 'roio deoh da denna kement ha ma karoh. »

Setu m'emaint erru en eur porz-mor. E-pad ma treuzont kêr, e tegouez ganto tremen dirag eur stal e leh ma lazer evid boueta an dud. Hag aze en em gav eur pez tamm den da vad o lonka ar restachou, o vruzuna an

eskern dindan e zent, o chaokad ar hrohenn, bleo hag all, o tiskenn ennañ beteg ar harn. Eun druez eo gweled anezañ.

- « Diskouez a rit gouzañv naon du, paour-kêz den », eme Yann.

- « Siwaz », a respont egile, « n'on deut biskoaz a-benn da leunia ma zah-boued abaoe m'on beo. Eun dra spontuz evidon. »

- « Deuit ganeom, ma faotr », eme Yann. « Me 'roio tro deoh d'en em garga beteg ar skoulm. »

War gae ar porz, eun den seh a lip barrikennou goullou, bet gwin enno eur wech bennag. E deod a ra eun trouz rabod, kement e tag ar hoad da glask tenna eun disterra blaz dioutañ.

- « Diskouez a rit gouzañv sehed braz, paour-kêz den », eme Yann.

- « Siwaz », a respont egile, « ma horv a zo dalhmad dizehet ha ne hellan ket tremen gand dour-puñs. Ma vefe ar mor e gwin, abaoe pell 'zo ne jomfe beradenn ebed dioutañ. »

- « Deuit ganeom, ma faotr », eme Yann. « Me roio tro deoh da derri ho sehed gand ruz ha gwenn. »

Diskenn a ra ar harr-bag en dour ha kuit eeun-tenn war-du Bro-Zaoz. E-pad ma yee a-benn gand ster Londrez, eur maread tud en em gave war an eil ribl hag egile, o youhal a-bouez penn :

- « Setu amañ danvez pried merh ar roue o tegouezoud. Fest a vo a-raog pell. »

Ar roue hag e guzulierien a oa o hortoz war bont Londrez. Bag Yann a viras dindan o daoulagad hag a zizouras e-giz ma vefe bet eun houad outi, nemed eeunoh war he hillorou. Ne oa ket da glask petra na perag. Kaset 'oe kelou d'ar verh da genta, d'an arheskob d'an eil ha d'ar heginerezed d'an trede penn, da gemenn dezo ober o reñkou evid an eured a vefe lidet a-raog eizteiz.

Hogen ar verh ne oa ket en he fenn dimezi gand eun ha ne oa ket zoken priñs en e vro. A-du ganti ar guzulierien. Ar re-mañ a zeuas bravig a-benn d'ober da gredi d'ar roue ne oa ket a-walh beza ijinet eur harr-bag evid dond da veza mab-kaer dezañ hag e oa dao kinnig taoliou all d'ober d'ar habiten Yann. Ha setu Yann dirag ar roue :

- « Yann, a-raog rei ma merh deoh, me 'garfe beza asur ez eus ouzoh eur paotr dispar. »

- « Hag ez eus », eme Yann hep selaou muioh.

- « Bez' em-eus amañ diou varrikennad win, outañ ar gwella a gaver e kêr Vourdel. Gwelet 'vo dioustu hag-eñ e vloh gouest d'o eva e-doug ar zizun. »

- « Roue, direñka ahanon a rit evid eun dra re zister. Unan euz ma mevelien a vo den a-walh da gement-se. »

Mond a reas da gavoud an den seh ha konta dezañ an dro.

- « Leuskit ahanon d'ober », eme egile. « Mond a ran da zizeha deoh an diou varrikenn-ze ken brao ha tra. Eur zizun, avad, a zo kalz re amzer. A-raog daou zevez ahanon e raint trouz goullou. »

Staga a reas gand al labour hag e-kreiz an eil devez an diou varrikenn a oa skarzhet ken piz ma ne oa ket zoken c'hwez an dero ganto. An den seh a houlenne d'eva.

Pa zegouezas Yann dirag ar roue, ar guzulerien o-doa ijinet eun taol all.

- « Yann », eme ar roue, « ar gwir a oa ganeoh. Re êz eo lonka diou varrikennad win, ha pa lakfed daou zevez. Ar gwin ne ra nemed mond a-dreuz ar horv hag a ya da hlebia ar hleuz dre ma tiskenn. Ha ma kinnigfen deoh debri daou ejen e-pad ar memez amzer ? »

- « Roue », eme Yann, « me 'gaso deoh eun bennag hag a zieubo ahanoh diouz ho taou loen, ne vo ket seizdaletoh, eskern, karn ha bleo hag all. »

Mond a reas da gavoud ar pezh tamm den ha konta dezañ an dro.

- « Leuskit ahanon d'ober », eme egile. « A-raog warhoaz d'abardaez em-bo diazezet an tamm gortozenn-ze heb lezel an disterra pluskenn war ma lerh. Med lavarit d'ar roue, mar plij, pourchas daou loen all, rag aon braz 'm-eus da jom gand eun hanter-naon. »

Raktal e oa lazet an daou ejen hag heol an eil devez a oa uhel c'hoaz pa oe skarzhet al leur. An debrer e-noa plomet zoken eun tamm war ar gouzer e-pad ma oa ganti. Ha klevet a reed anezañ o houlenne pevare e vefe prest ar goan.

Neuze, merh ar roue a lavaras d'he zad :

- « Bez' em-eus amañ eur vatez hag a ya bemdez da denna din diou zaillad dour fresk deuz eur feunteun, eun hanter leo ahann, o veza ma ne hellan gouzañv banne dour all ebed em diabarz nag em diavêz. Ar plah-se a red buannoh eged an avel. A-boan m'he-deus tennet he zreid ganti ma klever anezi deut en-dro. Goulennit digand Yann trehi warni er redadeg. C'hoarzedeg 'vo. »

Pa ginnigas ar roue dezañ an taol all-ze, Yann a yeas droug ennañ da genta.

- « Taolit evez, roue Bro-Zaoz ! An drede gwech eo deoh da glask digareziou evid chom heb beza den d'ho ker. Mond a ran c'hoaz da gas deoh eun bennag d'ober mez d'ho matez. Ha raktal goude, soñjit da rei din ho merh. A-hend-all e rafeh mad skei war oll taboulinou ar rouantelez evid gervel ho soudarded ruz d'ho sikour. Rag greet eo ma zoñj ganin da werza ma harr-bag da impalaer an Alamagn. »

Mond a reas da gavoud ar reder ha konta dezañ an dro.

- « Leuskit ahanon d'ober », eme egile, « echu e vo ganin an deirved tro d'ar feunteun a-raog m'he-do degaset ganti ar beg minergez-se he saillou kenta. »

Skarza 'reas kuit e-giz an tenn. Erruet er feunteun, avad, ar paotr a zoñjas e-noa amzer a-walh d'ober eur gouskadennig en eur hortoz ar vatez a ruze a-dreñv. Setu eñ o rohal, e benn ouz ar mên. Ar plah a zegouez, a leugn he diou zaill didrouz-kaer hag a gemer hent an distro d'an daoulamm ruz.

Tostaad a ree dija ouz ar hastell pa halvas Yann an tenner, nehet ma oa.

- « Sellit 'ta », emezañ, « e peleh eo chomet or reder deom du-ze ! »

- « Kousket eo ouz ar mên », eme paotr e zaoulagad lemm.

- « Dihunit anezañ dioustu, ar haz-ludu-ze ! »

Egile a dapas e vatalm hag a dennas eur mênig e-kichenn skouarn ar housker. Hemañ a lammas war e dreid, a leugnas e zaillou, a skarzas endro e-giz al luhed hag a bakas al lañs war ar vatez dres pa oa homañ o vond da deurel he zroad war an treuzou. Tomm 'oa bet dezo.

Setu penaoz e teuas Yann a Vreiz da veza roue Bro-Zaoz. Ma c'hoarvez ganeoh keja gand ar roue a zo bremañ e penn ar vro, e hellit ober kenderv outañ. Ar rouanez, avad, n'eo ket kenitervez deoh, na ne vo biken. Med pebez friko, ma zud ! Ar haerra 'zo bet gwelet biskoaz. Bez' e oa traou kriz, traou poaz, traou rostet, traou mitonet ; kig dous, kig druz ha kig sall. Bez' e oa krampouez gwiniz ha krampouez ed-du gand jistr ar bloaz ha chouchenn ar bloaz tremenet. Karget an taoliou gand tammou an aotrou gwisket e seiz ma reer outañ an hoh, respet deoh ! Bez' e oa boeson dous evid ar merhed ha lambig evid ar wazed, med ar merhed, war an diwez, a hoantee ol lodenn diganeom. Gedon a rede a-dreuz ar zal, sezo en diskouarn, sezo en toull a-dreñv, neb a hell a bako ! Fourchetizi sanket en talier, kontilli sanket er hov, neb a hell a droho !

Me 'oa aze ivez. Diskennet on d'ar gegin abalamour e kaver aze ar gwella tammou, an oll her goar. Ha trei ar beriou, tenna an eon a-ziwar ar podou, sanko ar bluenn er barrikennou. Ar jistr a rede dindan ma roched, an amann teuzet a verve em boutou. Med ar heginer braz e-neus gwelet ahanon. Hennez a zo eun aotrou ha ne gar ket kavoud treued en e vaner. Gand eun taol euz e votez paper, dreist ar mogeriou, an toennou, ar porzou, ar harrdiou, an heñchou don hag an heñchou braz, ar bourhadennou, ar hêriou, dreist an amzer e-unan, stlapet e-neus ahanon beteg amañ evid deoh kleved ma hoñchenn vorn.